USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **P. T.**, zastoupená JUDr. Bc. Jakubem Šauerem, advokátem se sídlem Moravská 854/2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2022, č. j. OAM-575/ZA-ZA11-K10-R2-2018, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2023, č. j. 35 Az 2/2022-49,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci JUDr. Bc. Jakubu Šauerovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši 6.800 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný dne 13. 8. 2019, č. j. OAM-575/ZA-ZA11-K10-2018, rozhodl o nevyhovění žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany (podané dne 2. 7. 2018). Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) zamítl její žalobu rozsudkem ze dne 9. 4. 2020, č. j. 60 Az 62/2019-44, ten však byl následně spolu s rozhodnutím žalovaného zrušen rozsudkem NSS ze dne 14. 1. 2021, č. j. 1 Azs 177/2020-60 (dále jen „zrušující rozsudek“). NSS žalovanému uložil obstarat relevantní informace o zemi původu žalobkyně a přihlédnout při hodnocení jejího azylového příběhu i k důvodům, pro něž byla v ČR udělena doplňková ochrana jejímu manželovi.

[2] Žalovaný v navazujícím řízení žádosti žalobkyně opětovně nevyhověl, a to rozhodnutím označeným v záhlaví (dále jen „napadené rozhodnutí“). Krajský soud její žalobu zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví (dále jen „napadený rozsudek“). Pravděpodobnost pronásledování či vážné újmy hrozící žalobkyni po jejím návratu do země původu shledal jako velmi nízkou i přes její postavení jakožto manželky poživatele doplňkové ochrany (bod 12 napadeného rozsudku).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek podkladů. Žalovaný obstaral jen dvě zprávy skrze Ministerstvo zahraničních věcí, jež její obavy nevyvracejí, navíc jsou opřeny jen o domněnky, chybí metodologie, zdroje atp. (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 6. 2022, č. j. 53 Az 3/2022-22). Informace nepocházely z různých zdrojů včetně mezinárodních organizací pro lidská práva [čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013]. Také nejsou dost přiléhavé na její případ (rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Azs 209/2017-49). Nebyly splněny požadavky zrušujícího rozsudku. Ze zpráv vyplývá, že vrácení žadatelé budou v Íránu téměř jistě vyslýcháni a že rodinní příslušníci sportovců odmítajících se vrátit čelí útlaku (ojediněle i zatčení). Její manžel je pro režim stále nebezpečný. Hrozba vážné újmy v případě návratu nebyla vyvrácena, ba naopak částečně potvrzena. Nebylo zohledněno, že ženy mají v Íránu omezená práva a k mnoha činnostem potřebují manželův souhlas. Krajský soud opomněl provést k důkazu kopii dokumentů obsahujících předvolání tchána k íránskému soudu (ten reagoval odchodem do Turecka, protože v minulosti byl v Íránu vězněn). Jedná se o nepřímý důkaz toho, že by mohla být předvolána i ona.

[4] Dále nesouhlasila, že hrozbu újmy nepovažovala za akutní, když o mezinárodní ochranu požádala až opožděně. Přicestovala na základě dlouhodobého víza, jehož nebylo racionální se vzdát, když jí vydání mimo ČR nehrozilo. Rodinu i přes možnost opakovaného vstupu na území již nenavštívila. Krajský soud její argumentaci pominul. Je běžné, že v ČR takto pobývají cizinci z nebezpečných zemí; pokud by např. občan Sýrie zapomněl vízum prodloužit a požádal o azyl, bylo by absurdní tvrdit, že své obavy nebral vážně. Azylově relevantní tvrzení byla umělým argumentem o pozdní žádosti nepřípustně zatemněna (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2020, č. j. 10 Azs 235/2020-35). Obstát nemůže ani argument, že vycestování z Íránu proběhlo bezproblémově. Tamní orgány zřejmě nebyly dost propojené, aby jí v tom bránily. Stěžovatelka s nimi před tím téměř nepřišla do styku. Mohlo jít o jejich taktiku. Udělovat mezinárodní ochranu pouze nelegálně přicestovalým by bylo absurdní (rozsudky NSS ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, a ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-63). Krajský soud pominul vyjádření Ministerstva zahraničních věcí, že téměř jistě budou všichni vrácení žadatelé o mezinárodní ochranu vyslýcháni, a to i o tom, s kým se v zahraničí stýkali. Stěžovatelce nemělo být vytýkáno, že nebyla schopna detailně popsat manželovy problémy. Povinnost je znát nebyla nikdy dovozena. Neznalost detailů není důsledkem jejího nezájmu a pro posouzení hrozící újmy není relevantní. Krajský soud tento od žalovaného převzatý závěr nevysvětlil. Není důležité, že její obavy nejsou založeny na konkrétní minulé události, vždy poskytovala konzistentní informace. Reálie z Íránu zná, jako žena má omezená práva, navíc je manželkou nepohodlné osoby. Její obavy potvrzují i problémy tchána, které krajský soud přešel. Pochybením bylo nevypořádání se se skutečnostmi o tchánovi a jeho předvoláním k tamnímu soudu, přestože jde o nepřímý

důkaz potíží manželových rodinných příslušníků v případě návratu. Stěžovatelka navrhla zrušit napadený rozsudek a případně i napadené rozhodnutí.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti trval na správnosti napadeného rozhodnutí. Se závěry napadeného rozsudku se ztotožnil. Stěžovatelka institut mezinárodní ochrany zneužívá ve snaze legalizovat svůj pobyt. Požádala o ni až po dvou letech, kdy měl uplynout termín stanovený k jejímu vycestování. Zpochybnil i upřímnost jejího na dálku uzavřeného sňatku. V ČR manželé budovali vazby i přes nevyjasněnou legalitu budoucího pobytu. Realizace práva na ochranu rodinného života nemůže být důvodem pro vyhovění žádosti. Tvrzení o možném zadržení po návratu jsou nepodložená. Tamní orgány umožnily sňatek i vycestování. Pokyny ve zrušujícím rozsudku byly splněny. Žalovaný opatřil dostatečně vyčerpávající množství informací ohledně zacházení s rodinnými příslušníky osob nacházejících se v obdobném postavení jako stěžovatelčin manžel (ona sama žádné návrhy neučinila). Podle informací zastupitelského úřadu v Teheránu věnují íránské orgány neúspěšným žadatelům o azyl po jejich návratu jen malou pozornost. Akceptují, že od roku 1979 mnoho lidí opouští zemi z ekonomických důvodů. Doplňková ochrana byla manželovi v roce 2022 prodloužena, neboť hrozbu vážné újmy nebylo možné vyloučit vzhledem k jeho prokazatelnému útěku od íránského týmu během mistrovství světa dračích lodí v Praze roku 2009 (zásada *non-refoulment*). Stěžovatelčina vágní a nevěrohodná tvrzení přiměřeně pravděpodobnou hrozbu vážné újmy nepotvrdila. Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Není-li tomu tak, NSS ji odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná.

[7] Stěžovatelka v kasační stížnosti důvody přijatelnosti výslovně neuvedla. Ani NSS žádné takové důvody neshledal. Napadený rozsudek je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný. Závěry v něm přijaté se nevymykají ustálené rozhodovací praxi NSS.

[8] Krajský soud ověřil dodržení závazného právního názoru NSS ve zrušujícím rozsudku, vymezil obecná východiska posouzení včetně rozložení břemena tvrzení a břemena důkazního a shrnul relevantní skutková zjištění. Vyzdvihnul, že stěžovatelčina obava z návratu není založena na konkrétní minulé události, ani ji nepotvrzují získané informace o Íránu. Věrohodnost jejích obav oslabilo i to, že o mezinárodní ochranu požádala, až když jí hrozilo opuštění ČR, a že nedokázala popsat azylový příběh svého manžela, jemuž zde byla udělena doplňková ochrana a od jehož postavení stěžovatelka vlastní obavy odvozuje. I přes údajnou dlouhodobou šikanu manželovy rodiny se tento nesetkal s problémy při jeho opakovaných návštěvách íránského velvyslanectví. Stěžovatelce i přes uzavření sňatku s ním (v roce 2014) nebylo bráněno v opuštění Íránu (v roce 2016). Pro udělení doplňkové ochrany tedy nebyly dány dost pádné důvody.

[9] Stěžovatelka s tímto závěrem nesouhlasí a namítá též nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku i napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.]. Krajský soud podle ní nesprávně odmítnul provést důkaz a pominul její žalobní argumentaci. Žalovaný neshromáždil dostatečné informace o situaci v Íránu, zprávy MZV její obavy potvrzují.

[10] Stěžovatelka z podstatné části opakuje argumentaci uplatněnou v žalobě. Z napadeného rozsudku (body 26 a 42) vyplývá, že opožděné podání žádosti bylo jen jednou z indicií vypovídajících o snížené věrohodnosti jejího azylového příběhu. Pokyny NSS ve zrušujícím rozsudku byly v napadeném rozhodnutí dodrženy. Ohledně dokumentu údajně obsahujícího předvolání jejího tchána k íránskému soudu lze souhlasit se závěrem krajského soudu o jeho neprůkaznosti, neboť spojitost s manželem stěžovatelky je pouhou domněnkou (bod 11 napadeného rozsudku) a ani z popisu listiny samotnou stěžovatelkou relevance ve vztahu k rozhodným otázkám neplyne.

[11] Ze stěžovatelkou zmíněného čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (transponovaného do § 23c zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) nevyplývá automatická povinnost obstarat vždy i podklady od mezinárodních organizací pro lidská práva. Podstatné je, aby byly informace v maximální míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, jakož i transparentní a dohledatelné (rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71) a aby byly shromažďovány důkazy vyvracející i potvrzující tvrzení žadatelů (rozsudek NSS ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, bod 12).

[12] S krajským soudem lze souhlasit, že skutkový stav byl tentokrát zjištěn v nejširším možném rozsahu (bod 37 napadeného rozsudku). Žalovaný vyšel mj. z informací obstaraných (v souladu s bodem 26 zrušujícího rozsudku) od Velvyslanectví ČR v Teheránu. Stěžovatelce se tvrzeními o absenci zdrojů a metodologie nepodařilo spolehlivost těchto zpráv účinně zpochybnit, sama z nich ostatně dovozuje oprávněnost svých obav z návratu do Íránu. Zastupitelský úřad nicméně v informaci ze dne 26. 7. 2021, č. j. 117598-6/2021-LPTP, uvedl, že rizika „*spíše odpovídají obecně nedostatkům íránského systému práva či stavu lidských práv v Íránu než konkrétnímu pronásledování neúspěšných žadatelů o azyl*“, přičemž represe je pravděpodobnější u hlasitějších kritiků režimu a prominentních osob či v případě medializovaných kauz. To není případ stěžovatelky ani jejího manžela, jehož situací se žalovaný (v souladu s bodem 27 zrušujícího rozsudku) zabýval. I krajský soud na základě správního spisu vedeného ve věci manžela shledal, že íránský reprezentační tým opustil spíš ze sociálních a osobních důvodů, nikoli primárně politických, a že zjevně není vystaven intenzivnímu zájmu ze strany íránského režimu (body 47 a 48 napadeného rozsudku). Ani v kasační stížnosti stěžovatelka svá tvrzení o nebezpečí, jež má její manžel pro íránský režim představovat (když od svého vztahu k němu odvozuje své obavy), nijak nespecifikovala.

[13] Krajskému soudu neunikla skutečnost, že pro ženy není situace v Íránu příznivá, pro hodnocení stěžovatelčina případu ji však nepovažoval za rozhodnou (bod 9 napadeného rozsudku). Ani v kasační stížnosti stěžovatelka své tvrzení o obtížích spojených s návratem do Íránu bez manžela nijak nespecifikovala, přestože mezi lety 2014 a 2016 v Íránu jako vdaná žena bez manžela žila. NSS v této souvislosti připomíná, že nepříznivý stav z hlediska

dodržování lidských práv a svobod neznamená, že kterýkoli občan je vystaven jeho negativnímu vlivu (rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79). Pouhá nespokojenost s tímto stavem pro udělení mezinárodní ochrany nestačí (rozsudek NSS z 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003-40). K legalizaci pobytu za účelem spolužití s osobou blízkou slouží primárně zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003-46). Pro udělení azylu je třeba naplnit standard přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, respektive přísnější standard reálného nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu pro udělení doplňkové ochrany; to znamená, že k relevantním nežádoucím důsledkům musí v obdobných případech docházet natolik často, aby s nimi bylo počítáno přinejmenším jako s jevy vcelku běžnými (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Touto optikou také krajský soud případ stěžovatelky posoudil (srov. body 30 a 31 napadeného rozsudku).

[14] Lze uzavřít, že z napadeného rozsudku je patrné, že krajský soud vyšel z relevantní judikatury a jeho pečlivě odůvodněné závěry jsou s ní v souladu. Kasační soud současně neshledal, že by se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do stěžovatelčina hmotněprávního postavení. Přestože je snaha manželů pokračovat ve společném životě na území ČR lidsky pochopitelná, prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany ve prospěch stěžovatelky toho za shora popsaných okolností docílit nelze.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, neboť svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (§ 104a odst. 1 s. ř. s).

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 53). Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak toto právo měl, nevznikly náklady nad rámec běžné činnosti.

[17] Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí ustanovenému zástupci, JUDr. Bc. Jakubu Šauerovi, advokátovi, stát. Ve věci učinil dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a doplnění blanketní kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za každý úkon mu náleží odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatelky není plátcem DPH. Celková částka mu bude z účtu NSS vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2023

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně senátu